

Falusi képes krónika

Háromszáz pompás fénykép látható a Néprajzi Múzeum Falusi krónika című időszakos kiállításán, abból a tizenkétezerből, amelyeket *Gönyey Sándor* (1886–1963), a múzeum egykori tudós „őre”, népi táncaink szélesebb körben ismert úttörő kutatója 1920 és 1944 között készített az ország különböző tájain.

Gönyey – akárcsak nagy kortársai és neves elődei, *Orbán Balázs* óta – nemcsak „íróasztali néprajzot” művelt, hanem vérbeli „terepmunkás” volt. A rá annyira jellemző ügyeskedéssel, mondhatni gyönyörűséggel kutatta, örökítette meg a két háború közötti, akkor még a hagyományos falusi életforma folytonosságát képviselő népelet jelenségeit. Elsősorban az érdeklődéséhez legközelebb álló népi szövés-fonás, az építkezés, a falusi kisipar, a különféle díszítőművészeti ágak, a halászat eszközeit, munkamódját, alkotásait. Igaz, az ő idejében még bőven volt mit megörökíteni, de Gönyey mintha megérezte volna, mi lesz, még az ő életében, visszavonhatatlanul a múlté. A kiállítás értő módon összeválogatott képei tanúsítják, hogy a sokak által elmarasztalt leíró néprajz művelőinek volt érzékük a néprajzi jelenségek szociografikus, társadalomnéprajzi értékű megörökítése iránt is.

A nagyszerű kiállítás gazdag anyaga a hajdani népelet, s nem utolsósorban a kenyerét nehezen kereső, alkotó és ünneplő falusi ember hiteles megörökítésével nemcsak a paraszti munka és tudás páratlan sokoldalúságát mutatja be, hanem meggyőzően dokumentálja a hiteles népeleti ábrázolások rendkívüli történeti forrásértékét is.

M. P.

TÁRLAT

Keceli aratók ebédje (Peszéradacs, Pest m., 1923)

Mosás a patakban (Kisbárapáti, Somogy m., 1926.)

*Kéziparáló
(Tiszakarád,
Zemplén m.,
1924.)*